

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Basın özgürlüğü, Türkiye’de uzun süredir çok yönlü baskılarla adeta kuşatma altına alınmış durumdadır. Her geçen gün yeni bir gazetecinin tutuklandığı, bağımsız haber sitelerinin erişime engellendiği ve televizyon kanallarının RTÜK eliyle idari yaptırımlara maruz bırakıldığı bir tablo söz konusudur. Haber takibi yapan gazeteciler hakkında soruşturmalar açılmakta, muğlak ve keyfi yasal düzenlemelerle gazetecilik faaliyetleri suç kapsamına sokulmaktadır. Bu sistematik baskı ortamında gazetecilerin mesleklerini özgürce icra etmesi her geçen gün daha da zorlaşmaktadır. Uluslararası raporlar da bu gerçeği teyit etmektedir. Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) tarafından yayımlanan 2025 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi’ne göre Türkiye, 180 ülke arasında 159. sırada yer almakta ve “çok ciddi sorunlar” yaşayan ülkeler arasında gösterilmektedir. Bu tablo, Türkiye’nin, gazetecilik faaliyetlerinin en ağır baskılar altında yürütüldüğü ülkelerden biri haline geldiğini açıkça ortaya koymaktadır. Anayasa ile güvence altına alınan basın özgürlüğüne yönelik bu ağır ve çok boyutlu ihlallerin derinlemesine araştırılması amacıyla, Anayasa’nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

SEVİLAY ÇELENK
DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ

GEREKÇE

Türkiye Gazeteciler Sendikası’nın (TGS) 2024-2025 Basın Özgürlüğü Raporu’na göre son bir yıl içinde en az 29 gazeteci cezaevine girmiş, 313 gazeteci hakkında soruşturma açılmış, 123 gazeteci gözaltına alınmıştır. Dicle Fırat Gazeteciler Derneği’nin (DFG) Haziran 2025 verilerine göre yalnızca bir ay içinde 16 gazeteci gözaltına alınmış, 6 gazeteci ise tutuklanmıştır. Halihazırda 16 gazeteci cezaevindedir. Gazeteciler, yaptıkları haberler nedeniyle soruşturmalara konu edilmektedir. Uzun yargı süreçleri, ev hapsi ve adli kontrol gibi tedbirler nedeniyle mesleklerini icra etmeleri engellenmektedir.

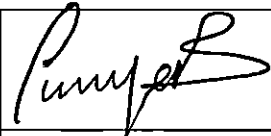
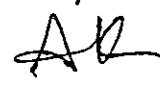
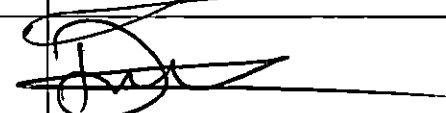
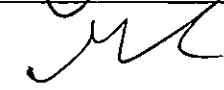
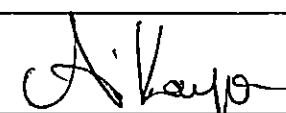
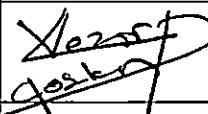
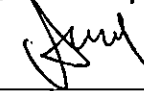
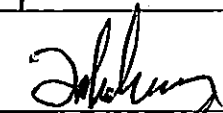
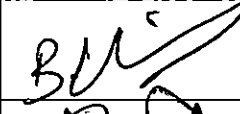
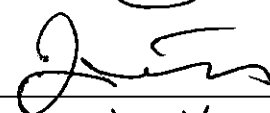
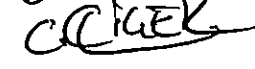
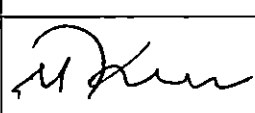
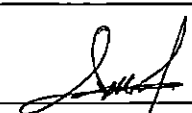
Yıllar içinde medya sahipliğinin büyük ölçüde siyasi iktidarla ilişkili sermaye gruplarının kontrolüne geçmesi, bağımsız ve eleştirel haberciliği neredeyse imkânsız hale getirmiştir. Basın İlan Kurumu (BİK) aracılığıyla uygulanan ilan kesme cezaları ve basın kartlarının verilmemesi ya da iptal edilmesi, medya kuruluşlarını ekonomik baskı altına almakta ve gazetecilik mesleğinin önünde ciddi engeller oluşturmaktadır. Medyanın tek sesli bir yapıya dönüştürülmek istendiği bu ortamda, farklı sesler cezalandırılmakta ve susturulmaktadır.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun (RTÜK) yayıncı kuruluşlara yönelik para cezalarında da son dönemde dikkat çekici bir artış yaşanmıştır. Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği'nin (MLSA) verilerine göre, 1 Ocak 2023 ile 30 Haziran 2024 tarihleri arasında toplam 124 milyon lira ceza kesilmişken, yalnızca Temmuz 2024 ile Mart 2025 arasındaki sekiz ayda bu rakam 276 milyon liraya ulaşmıştır. RTÜK, eleştirel yayınları hedef alan sistematik yaptırımlarla kamu yararını gözetmekten uzaklaşarak siyasi iktidarın politikaları doğrultusunda işleyen bir sansür mekanizmasına dönüşmüştür.

Bu tablonun çarpıcı örneklerinden biri, Halk TV ve Sözcü TV'ye verilen 10'ar günlük yayın durdurma cezalarıdır. Halk TV'ye yönelik ekran karartma cezası, yapılan itiraz üzerine mahkeme kararıyla durdurulmuş olsa da RTÜK ceza mekanizmasını sürekli olarak devrede tutmakta ve medya üzerindeki baskıyı sürdürmektedir. Sözcü TV'ye verilen yayın durdurma cezası kapsamında kanal 10 gün süreyle karartılmıştır.

Geleneksel medya araçlarının denetim altına alınmasıyla birlikte yurttaşlar ve gazeteciler için temel haber ve ifade mecrasına dönüşen sosyal medya da baskı altına alınmıştır. Mezopotamya Ajansı'nın 263 bin takipçili X hesabı erişime engellenmiş, kısa süre sonra JINNEWS ve Yeni Yaşam gazetelerinin hesapları da kapatılmıştır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğini gündeme taşıyan ve LGBTİ+ların sesini duyuran KaosGL'nin de hem internet sitesi hem de sosyal medya hesabı erişime kapatılmıştır. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) eliyle, herhangi bir mahkeme kararı olmaksızın, yüzlerce gazetecinin, medya organının, sivil toplum kuruluşunun ve yurttaşın sosyal medya hesapları erişime engellenmiştir. Sosyal medyada siyasi iktidarın politikasını eleştiren gazeteciler ve yurttaşlar tehdit edilmekte, hedef gösterilmekte ve susturulmaya çalışılmaktadır. Gazetecilik, bir yandan muğlak yasalarla cezalandırılmakta, diğer yandan İletişim Başkanlığı tarafından hedef gösterilerek itibarsızlaştırılmaktadır. Unutulmamalıdır ki basın ve ifade özgürlüğü yalnızca gazetecilerin değil, tüm toplumun ortak güvencesidir. Toplumsal barış umudunun yeşerdiği bu günlerde, bu umudu gerçeğe dönüştürmenin en önemli yolu, basın ve ifade özgürlüğü üzerindeki tüm engellerin kaldırılmasından geçmektedir.

Türkiye'de basın özgürlüğüne yönelik baskılar yalnızca sansür, erişim engelleri ve cezalandırmalarla sınırlı kalmamakta, gazetecilerin çalışma koşullarında da ciddi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu sorunların başında ise kadın gazetecilerin karşı karşıya kaldığı çok yönlü eşitsizlikler gelmektedir. Toplumda ve medyada derinleşen yoksulluk, özellikle kadın gazeteciler üzerinde daha ağır bir baskı yaratmaktadır. TGS Kadın Gazeteciler Komisyonu'nun verilerine göre, kadın gazetecilerin yüzde 77'si fazla mesai ücreti alamamaktadır. Bu veriler, medyada emek sömürsünün toplumsal cinsiyet temelli boyutunu da açıkça ortaya koymaktadır. Kadın gazeteciler yalnızca ekonomik güvencesizlikle değil, aynı zamanda iş yerlerinde maruz kaldıkları sözlü ve fiziksel tacizle de mücadele etmek zorunda kalmaktadır. Tüm bu veriler ışığında gazeteciliğin kamusal denetim işlevini yerine getirebilmesi, yurttaşların haber alma hakkının güvence altına alınması ve basın ile ifade özgürlüğü üzerindeki baskıların sona erdirilmesi TBMM tarafından araştırılmalı, gerekli yapısal önlemleri belirlemek üzere bir araştırma komisyonu kurulmalıdır.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	